

ZAMONAVIY KIIYIM ISHLAB CHIQRISHDA FOYDALANILAYOTGAN INNOVATSION GAZLAMALAR TURLARI TAXLILI

Usanova Gulshodaxon Ibroximjon qizi

*Toshkent Kimyo Xalqaro universiteti Namangan filiali "Ijtimoiy fanlar" kafedrası
o'qituvchisi, Tel: +998913614512 Email: gulshoda_designer@mail.com*

G'aniyeva Muhfira Humaydullo qizi

*Namangan to'qimachilik sanoati instituti "Dizayn" kafedrası magistri
muhfiraganiyeva@gmail.com +998939411407*

Tolipova Nasiba Mansurjon qizi

Namangan To'qimachilik sanoat insituti talabasi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada zamonaviy milliy liboslarni loyihalash uchun faoydalanilgan milliy mato turlari taxlil qilingan.*

Kalit so'zlar: *Beqasam, adras, atlas, shoyi, parpasha, kanovuz, shoyi, xonatlas.*

АННОТАЦИЯ: *В этой статье анализируются типы национальных тканей, используемых для создания современных национальных костюмов.*

Ключевые слова: *Бегасам, адрас, атлас, шойи, парпаша, кановуз, шойи, хонатлас.*

Annotation: *In this article, the types of national fabrics that are faoylated for the design of modern national dresses are plotted.*

Keywords: *Beqasam, adras, atlas, shoyi, parpasha, kanavuz, shoyi, xonatlas.*

O'zgacha tolalardan omabop maxsulot (qayta tiklash).

Pinatex -bu ananas bargi tolasidan tayyorlangan innovatsion material bo'lib, uni ko'pchilik kiyim kiyishda inson tanasiga yaxshi ta'sir qiladi. Ananas tolasida ananas bargi tolasida ham tanilgan, ananas bargidan olingan tola bo'lib, barg kanop tolasiga tegishli. Ananas tolalari bir-biriga mahkam bog'langan ko'plab to'plamlardan iborat bo'lib, har bir to'plam 10 dan 20 tagacha bitta tolali hujayradan iborat. Ananas tolasida ko'rinishi oq, yumshoq va silliq, ipak kabi his qiladi, shuning uchun u ananas ipak nomiga ega. Chuqur ishlov berishdan so'ng, ananas tolasida oq, yumshoq va silliq ko'rinadi va tabiiy tola yoki sintetik tola bilan aralashtirilishi mumkin. To'qilgan matoni bo'yash va chop etish oson, havo o'tkazuvchanligi yaxshi.

1-rasm. Apelsin va apelsin tolasida.

Apelsin tolasi - ularning turlaridan biri bo'lib, ular ipakka o'xshash mato hisoblanadi va uni boshqa materiallar bilan birlashtirib, kiyim-kechak va mahsulotlar qatorini yaratish mumkin. Materialning estetik ko'rinishini e'tibordan chetda qoldirib bo'lmaydi, u yumshoq, ipakdek va yengil - uni noorganik paxta yoki sintetik ipaklarga mukammal alternativ qiladi. Materialning yuqori sifatli xususiyatlari tufayli brend premium va hashamatli brendlarga juda mos keladi.

2-rasm. Sea Cell

Dengiz o'tlari uzoq muddatli kiyim tikish uchun mos bo'lgan tolalarni ishlab chiqarishini hech qachon tasavvur qilganmisiz? SeaCell buni amalga oshirdi. Lyocell ishlab chiqarish usuli (kimyoviy chiqindilarsiz jarayon) yordamida yuqori texnologiyali tolalar hatto yuvilgandan keyin ham dengiz o'tlarining tabiiy elementlarini saqlab qolishi mumkin. Dengiz o'tlari tarkibidagi elementlar vitaminlar, aminokislotalar va minerallarga boy, shuningdek, hujayra yangilanishiga yordam beradi. Bu teri kasalliklari, yallig'lanish va qichishishdan aziyat chekadiganlar uchun juda yaxshi va bugungi kunda katta ko'chada ko'rayotgan sintetik matolarga yumshoqroq muqobildir. Elyafning estetik xususiyatlari faol kiyimlar, ichki kiyimlar, dam olish kiyimlari va uy to'qimachilik uchun mos bo'lgan silliq va ipak qoplamadir. Bundan tashqari, uning kuchini oshirish yoki rang qo'shish uchun boshqa tolalar bilan hamkorlikda foydalanish mumkin.

3-rasm. Yonuvchi tolalar.

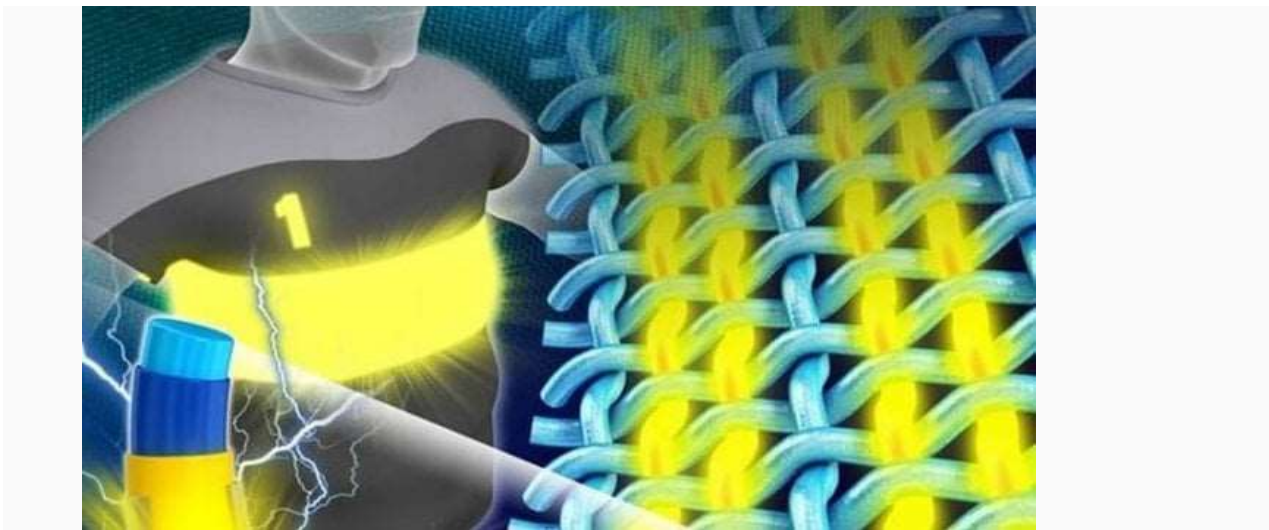
Elektr mato- Germaniyaning Novonic kompaniyasi eng yaxshi to'qilgan simlar bilan material ishlab chiqarish texnologiyasini ishlab chiqdi. Agar oqim simlar orqali o'tkazilsa, mato qizib ketadi. Maksimal isitish harorati 42 daraja Selsiy.

"Aqlli" kiyim egasining buyrug'iga javob beradi, shunchaki tugmani bosib va isitish jarayoni boshlanadi. O'rnatilgan elektronika 7,4 V kuchlanishli taxminan 200 gramm og'irlikdagi ixcham quvvat manbaidan ishlaydi. Bir batareya zaryadi har biri 20 daqiqadan 6 ta isitish davrini ta'minlaydi. Batareyaning zaryadlash holati LED tomonidan aniqlanadi. "Elektr" kiyimlarini 30 daraja haroratda yuvish mumkin. Novonic texnologiyasidan foydalangan holda kiyim-kechak ishlab chiqaruvchilari shamol va past haroratlardan himoya qiluvchi to'plamlarni yaratadilar.

Optik tolali material- Studio XO - dizayner Nensi Tilberi va dasturchi Benjamin Mayls tomonidan yaratilgan yosh kompaniya. Kompaniya raqamli kiyimlarni ishlab chiqadi va ko'ngilochar va o'yin sanoati bilan muvaffaqiyatli hamkorlik qiladi. Matoga o'rnatilgan mikrogadjetlar berilgan dasturga muvofiq g'ayrioddiy yorug'lik naqshini yaratadi. Kiyimlardagi naqsh musiqa sadosi ostida porlaydi va pulsatsiyalanadi, vaqti-vaqti bilan rangini o'zgartiradi, qimmatbaho kristallar kabi jilolanadi va porlaydi. Studio XO liboslari mashhur rassomlar, Black Eyed Peas, Fergie va Azealia Amanda Banks kabi dunyoga mashhur yulduzlar orasida talabga ega. Hozirda Studio XO mutaxassislari yorqin kiyimlarga ommaviy talabni yaratish ustida ishlamoqda. Dizaynerlar doimiy ravishda o'z ixtirolarini takomillashtirmoqdalar va elektron komponentlar, zaryadlovchi qurilmalarning xususiyatlarini takomillashtirmoqdalar, mikrogadjetlar va kostyumlarni ulashning xavfsiz usullarini ishlab chiqishmoqda. Nensi va Benjaminning fikricha, kiyimning kelajagi uni kompyuterlashtirishdir. Frantsiyaning LumiGram kompaniyasi ham nurli matolarni taklif etadi. Ular to'qilgan optik tolali materiallarni ishlab chiqaradilar. Ulardan tayyorlangan mahsulotlar zulmatda g'ayrioddiy yorqinlik bilan gullaydi. Orqa yorug'lik uchun 3-5 voltli batareya kerak. Nur rejimini yoqish yoki o'chirish mumkin. Orqa yorug'lik porlash intensivligini o'zgartirish qobiliyati bilan to'rtta rang rejimini almashtirishi mumkin. Yorqin matodan tikilgan liboslardagi vizual namoyishlar unutilmas taassurot qoldiradi.

HEI ipining belgilangan xususiyatlariga ega mato (4-rasm)- Advanced Fabric Technologies kompaniyasi strukturasi maxsus tola to'qilgan, HEI ipi deb nomlangan material yaratdi. Ushbu materialga turli xil xususiyatlar berilishi mumkin. HEI iplari dastlab shrapnel va portlashlardan himoya qilish uchun anti-ballistik kiyim ishlab chiqarish uchun ishlatilgan. Hozirgi vaqtda HEI ipiga asoslangan material shifobaxsh xususiyatlarga ega bo'lishi mumkin - qon ketishni to'xtatadi, og'riqni yo'qotadi, yarani dezinfektsiya qiladi, ašinnalarni davolaydi va shishishni olib tashlaydi. Bunday materialdan tayyorlangan kiyimning xususiyatlari sportchilar va harbiy xizmatchilar tomonidan qadrlanadi. HEI iplarining yana bir xususiyati elektr o'tkazuvchanligidir. Materialdan mobil qurilmalarni zaryadlash uchun foydalanish mumkin. Supernova matolarini ishlab chiqarish futuristik, yorqin va hissiy kiyimlarni

yaratishga imkon beradi. Boshqa tomondan, "aqli materiallar" ixtirosi kiyimni o'zingizning qulayligingiz uchun boshqaruv markaziga aylantirish imkonini beradi. Moda liboslari ishlab chiqarishni rivojlantirishning yangi yo'nalishi ustuvorliklarni o'zgartiradi, alohida e'tiborni qaratadi va o'ziga xos ijodiy kasblarni yaratadi.

4-rasm. Texnik matolar: Kelajakning innovatsion materiallari.

Texnik matolar bu muayyan funktsional ehtiyojlarni qondirish uchun maxsus tanlangan tolalar va materiallardan tayyorlangan mahsulotlar. Texnik matolarning asosiy xususiyatlaridan biri yuqori darajadagi mustahkamlik va barqarorlikdir. Ular og'ir mexanik yuklarga bardosh bera oladilar va agressiv muhitlar, masalan, suv, quyosh radiatsiyasi, kimyoviy moddalar va boshqalar ta'sirida tashqi ko'rinishini o'zgartirmaydilar. Moslashuvchanlik va manevrlik. Ularning kuchiga qaramay, texnik matolar juda moslashuvchan va manevrli bo'lishi mumkin. Bu ularni kuch va moslashuvchanlikning kombinatsiyasi talab qilinadigan ilovalar uchun ideal qiladi, masalan, aviatsiya, sport tovarlari va tibbiyot sanoati. Termal qarshilik. Ko'pgina texnik matolar yuqori issiqlikka chidamli va haddan tashqari haroratga bardosh bera oladi. Bu ularni issiqlik yoki yong'indan himoya qilish zarur bo'lgan sohalarda qo'llash imkonini beradi. Hidrofobiklik va gidrofillik. Texnik matolar suv o'tkazuvchanligi bo'yicha turli xil xususiyatlarga ega bo'lishi mumkin. Ulardan ba'zilari namlikni qaytaradi va quruq qoladi, boshqalari esa suvni yutish qobiliyatiga ega. Bu ularni kiyim-kechak, sport buyumlari va qurilishda qo'llash uchun foydali qiladi. Nafas olish qobiliyati. Ba'zi texnik matolar o'tkazuvchan havo va suv bug'iga qodir, bu ularni shamollatish tizimlari uchun aksessuarlar ishlab chiqarishda yoki sport sanoatida ishlatishga imkon beradi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. F.Z. Ataxanova. Dizayn- loyihalash. Toshkent-2018, 365-bet.
2. X.X. Komilova. Loyihalash. Toshkent-2017, 188-bet.

3. Tomoko Nakamichi, Patter Magic-L.: EC1V 1LR-2013. -53 p.
4. Hywee Davies, Fashin Designers Skeatchbooks- L.: Laurence King
5. <https://www.elliss.co.uk>